

Kódszámod:

Elért pontszámod:

95 pont

1. Válaszolj a térkép alapján!

1.1. Melyik népek lakták a betűkkel jelölt területeket?

a .....

b .....

c .....

d .....

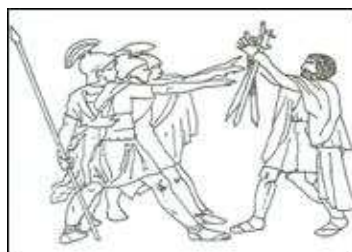
1.2. Mit jelölnek a nyilak?

.....

a	b
c	d
e	
.../ 5	

2. Mondák

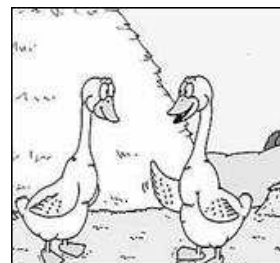
2.1. Melyik római mondákat illusztrálják a rajzok? Írd a pontozott vonalra!

(A) .....

(B) .....

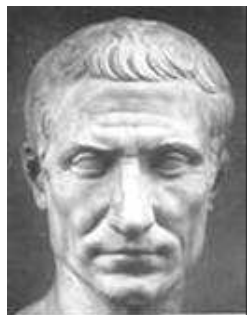
(C) .....

2.2. Melyik monda állít emléket az etruszokkal vívott harcnak? Írd a monda betűjelét a -be!

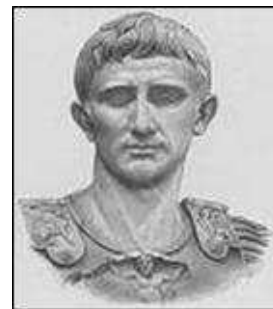
a	b
c	d
.../ 4	

<p>3. A köztársaság válságának néhány politikusa</p> <p>Melyik politikusról szólnak a következő források? Írd a politikus nevét a pontozott vonalra!</p> <p>(A) „Miután ... elnyerte a konzulságot, katonákat toborzott, de nem az ősi szokás szerint a vagyonos osztályból, hanem mindenkit felvett, akinek kedve volt a katonáskodáshoz, sok vagyontalant is. Egyesek véleménye szerint a népszerűséget hajhászta ezzel.” <i>(Sallustius)</i></p> <p>.....</p> <p>(B) „A gazdagok összeverődtek, siránkoztak, a szegényeknek felhánytorgatták saját egykori nagy tetteiket. Voltak, akik atyáik sírjára hivatkozva akarták e földeket ősi birtokaiknak feltüntetni. Hogy a törvény végrehajtását el tudja érni, ... a következő évben is néptribunusnak akarta magát választatni. A gazdagok azonban tiltakozni kezdtek, hogy törvénytelen dolog, hogy ugyanaz a személy kétszer egymás után visel egy hivatalt. Emiatt nagy vita támadt ...” <i>(Appianus)</i></p> <p>.....</p> <p>(C) „Miután ... elnyerte a győzelmet, kijelentette, hogy aki engedelmeskedik, annak jó dolga lesz, de ellenségei közül senkit sem fog kímélni. Így szólván felolvasta körülbelül 40 szenátornak és 1600 lovagnak a névsorát, kiket halálra szánt. Ő az első, aki a halálraítéltek névsorát nyilvánosságra hozta, aki díjat tűzött ki azok számára, kik ezeket megölik ...” <i>(Appianus)</i></p> <p>.....</p>	<table border="1"> <tr> <td>a</td> <td>b</td> </tr> </table>	a	b
a	b		
	<table border="1"> <tr> <td>c</td> <td></td> </tr> </table>	c	
c			
	<table border="1"> <tr> <td>.../ 3</td> </tr> </table>	.../ 3	
.../ 3			
<p>4. Ki mondta? Melyik esemény kapcsán vagy miért mondta?</p> <ul style="list-style-type: none"> • „Jöttem, láttam, győztem!” Aki mondta: .... • „Hajózni kell, élni nem kell!” Aki mondta: .... • „Varus, add vissza a légióimat!” Aki mondta: 	<table border="1"> <tr> <td>a</td> <td>b</td> </tr> </table>	a	b
a	b		
	<table border="1"> <tr> <td>c</td> <td>d</td> </tr> </table>	c	d
c	d		
	<table border="1"> <tr> <td>e</td> <td>f</td> </tr> </table>	e	f
e	f		
	<table border="1"> <tr> <td>.../ 6</td> </tr> </table>	.../ 6	
.../ 6			
<p>5. Írd le az alábbi események évszámát arab és római számmal!</p> <ul style="list-style-type: none"> • Pompeji pusztulása .... • Constantinus engedélyezi a keresztény vallás szabad gyakorlását .... • A Római Birodalom kettészakadása .... • Catalaunumi csata .... • Nyugatrómai Birodalom bukása 	<table border="1"> <tr> <td>a</td> <td>b</td> </tr> </table>	a	b
a	b		
	<table border="1"> <tr> <td>c</td> <td>d</td> </tr> </table>	c	d
c	d		
	<table border="1"> <tr> <td>e</td> <td></td> </tr> </table>	e	
e			
	<table border="1"> <tr> <td>.../ 5</td> </tr> </table>	.../ 5	
.../ 5			

6. Julius Caesarra vagy Augustusra (esetleg mindkettőjükre) igazak a következő állítások?
Válaszodnak megfelelően írd X-et a -be vagy a -be, vagy mindkettőbe!

- örökös diktátorra választották
- szövetséget kötött Antoniusszal és Lepidusszal
- meghirdette a Pax Romana jelszavát
- győzött Philippinél
- aranypénzt veretett
- egyeduralomra tört
- naptárreformot hajtott végre
- a birodalomhoz csatolta Moesiát
- a birodalomhoz csatolta Galliát
- ő volt az „első polgár”

a	b
c	d
e	f
g	h
i	j
.../ 10	

7. Keresd meg a betűhálóban elrejtett - római történelemmel kapcsolatos - nyolc földrajzi nevet!
Írd egy-egy igaz állítást történelmi szerepükről!

C	A	P	U	A	S	V	B	B	A
A	E	E	Ü	R	W	É	Ö	Q	C
E	W	N	Á	Z	Á	R	E	T	T
S	I	Y	X	Í	Á	Ő	Ü	É	I
A	P	P	V	E	I	I	R	L	U
R	R	Z	Z	S	Q	S	É	I	M
E	K	A	R	T	H	Á	G	Ó	I
A	Á	É	Á	Ü	Ö	Ó	Q	Ü	Í
Ü	P	A	L	A	T	I	N	U	S
Ü	W	P	V	E	Z	Ú	V	U	T

A földrajzi név: _____

Történelmi szerepe: _____

- .....
- .....
- .....
- .....
- .....
- .....
- .....
- .....

a	b
c	d
e	f
g	h
.../ 8	

8. A következő összegzést Pannónia provinciáról egy 7. osztályos tanuló írta. Fogalmazásában sajnos hét hibát ejtett.

Jelöld aláhúzással a hibákat és írd le kijavítva őket a másik oldalon ugyanabban a sorban!

Pannónia

Pannónia provincia meghódítása Augustus uralma alatt fejeződött be.

Pannóniára a birodalomnak elsősorban védelmi szempontból volt szüksége, bár a tartomány jelentőségét növelte az is, hogy Pannónián vezetett át az Itáliát és az Északi-tengert összekötő Borostyánkő út.

Traianus császár uralkodása idején - a könnyebb közigazgatás végett - a tartományt négy részre osztották. Pannonia Superior tartományi központja Aquincum lett.

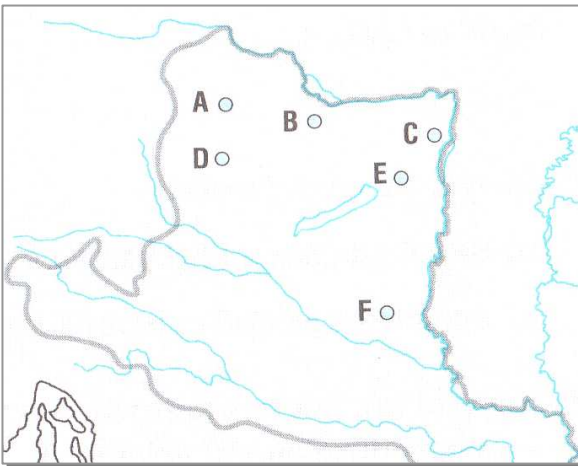
A provinciát a limest kiépítő Commodus császár idején érték az első nagyobb külső támadások. Majd a provincia belülről is megbolydult, 193-ban Pannóniából vonult be Rómába - s lett császár - az egykori carnuntumi helytartó, Tarquinius Superbus.

A pannóniai városok közül a municipiumok rendelkeztek a legmagasabb ranggal.

A római uralom az V. században, a népvándorlás megindulásakor ért véget Pannóniában.

a	b
c	d
e	f
g	
.../7	

9.1. Melyik pannóniai városokat jelölik a térképvázlaton található betűjelek?
Mi az egykori városok mai neve? Írd a válaszokat a táblázatba!

A város ókori neve	Betűjele	A város mai neve
Aquincum		
Savaria		
Scarbantia		
Sopianae		
Arrabona		
Gorsium		

a	b
c	d
e	f
g	h
i	j
.../10	

9.2. Karikázd be azoknak a városoknak a betűjelét a térképen, amelyeken áthaladt a Borostyánkő út!

9.3. Jelöld a térképvázlaton nevének beírásával Pannonia Inferiort és a Pannóniával szomszédos Illyricumot!

a	b
c	d
e	f
g	h
i	j
k	l
.../12	

11. A római hétköznappal kapcsolatos kérdésekre három-három válaszlehetőséget adtunk. Karikázd be a helyes válasz (esetenként válaszok) betűjelét!

- „Minden út Rómába vezet.” De hány fontos útvonal indult a Forum Romanumon álló arany mérföldkőtől?
(A) három (B) öt (C) tíz
- Hány hiba van az állításban?
Állítás: Az általában 2-3 m széles római utak mindkét oldalát földárok szegélyezte, amely elvezette a homorú útról lefolyó esővizet.
(A) egy (B) kettő (C) három
- Kik használhatták az omnibuszokat?
(A) mindenki (B) a katonák (C) az előkelő polgárok
- Melyik állítás igaz a rómaiak által tenyésztett postagalambokról?
(A) törzskönyvezték őket (B) óránként 100 km-t tudtak repülni (C) gladiátorok is üzenhettek velük
- Melyik volt az ősi római ház legfontosabb része?
(A) a lakószoba (B) az ebédlő (C) az átrium
- Mit nevezett a római nép insulának?
(A) az emeletes házat (B) az utcát (C) a szigetet
- Melyik állítás nem jellemzi Lucullust?
(A) fényűző lakomákat adott (B) zavarba jött a váratlan látogatók miatt (C) híres szakács volt
- Melyik számok jellemzik a lakomák ideális asztaltársaságát?
(A) 3 kereveten 9 fő (B) 3 kereveten 6 fő (C) 3 kereveten 3 fő
- Melyik volt a főétkezés?
(A) a vacsora (B) az ebéd (C) a reggeli
- Melyik az igaz állítás a strucc és a páva fogyasztásáról?
(A) mindkét állat húsát megették (B) egyikét sem ették meg (C) a pávát nem ették meg
- Melyik nem tartozott a férfiak viseletéhez?
(A) a tóga és a tunica (B) a stola és a palla (C) a tóga és a caliga
- Milyen színű volt menyasszony fátyla?
(A) fekete (B) fehér (C) narancssárga

12. Olvasd el a római iskoláról szóló szöveget! Válaszolj a szöveg alapján a kérdésekre, oldd meg a feladatokat!

„A nyilvános iskolákat tandíjából tartották fenn, ezt a szülők a hónap idusán fizették. Az összeg nem volt túl magas, a szegényebbeknek sem jelentett súlyos anyagi megterhelést. A tandíjak fedezték a tanítók fizetését. Az elemi iskolában (*ludus*) a tanító (*ludimagister, literator*) az alapismeretekre: olvasásra, írásra, számolásra oktatta 6-11 éves korú növendékeket. Azokkal a tanulókkal, akik a számtannal alaposabban meg akartak ismerkedni, külön mester, az ún. *calculator* foglalkozott.

A tanítás elég mostoha körülmények között folyt, olykor csupán elkerített utcarészekben, néha oszlopcsarnokokban. Iskolaépületül, ha egyáltalán volt ilyen, többnyire egyszerű fabódé szolgált. A kis tanulók padon vagy zsámolyon ültek, asztaluk nem volt. Az iskola bútorzatához tartozott a dobogó (*pulpitum*), a tanító támla nélküli széke (*sella*) vagy támlás széke (*cathedra*).

Az iskolaév március 24-én kezdődött, s csak a legnagyobb melegek és hidegek alkalmával szünetelt. (*vacatio*)

A folyamatos olvasás a római iskolákban is hosszas gyakorlás eredménye volt, és csak bizonyos fokozatokban – a betűk felírása, kimondása, szótagok (*syllaba*) ejtegetése, „silabizálása” – valósult meg.

Az írás tanulásának is megvoltak a maga módszeres lépései – a tanító segítségével megtett első vonásoktól, a minták másolásán át a teljes önállóságig. Fatáblára öntött viaszba nyomták az íróvesszőt vagy cserépbe karcolták a betűket.

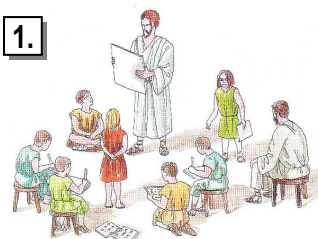
A számtan megtanulása jóval nagyobb nehézséget jelentett a római, mint a mai gyerekek számára. Ennek fő oka az volt, hogy a római számok kevésbé voltak alkalmasak a legegyszerűbb alapműveletek elvégzésére is. Ezért igen jelentős szerep jutott a fejszámolásnak, az ujjakkal való számolást pedig valóságos művészetté fejlesztették. Kétféle számolóáblájuk (*abacus*) is volt.

A következő szinten a római ifjak a grammatikai iskolába kerültek. Itt a görög és latin *grammatica* megtanulása mellett irodalmi szövegeket - elsősorban Homérosz műveit – olvastak és értelmeztek. Eleinte a *retoricát* is ebben az iskolában tanulták, később azonban a retorikai iskola a római iskolarendszer legmagasabb szintjévé vált. Ezt az iskolát elsősorban a hivatali vagy politikai életben érvényesülni kívánó ifjak látogatták, különösen a kiváltságosabb származásúak. Elsősorban egyéni pályafutásuk lebegett a szemük előtt. Jól tudták, hogy Rómában hivatalra pályázáskor, a senatusban, a népgyűléseken, a bíróságok előtt csak a szó fegyverével, az ékesszólással lehet eredményesen szerepelni. Meglepő, hogy az arisztokraták hosszú ideig helytelenítették az ékesszólás iskolászerű oktatását. Az ok művelődési kiváltságaik féltésében rejlett.

A retorikai iskola elvégzése után a becsvágyó ifjak filozófiai képzésre is igényt tarthattak. A köztársaság vége felé egyes retorikai iskolákban filozófiát is kezdtek tanítani, de csak szabadon választott tantárgyként.

(Az antik Róma napjai c. könyv alapján)

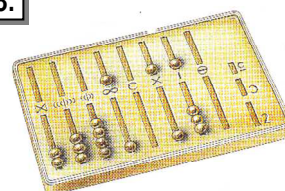
1.

2.

3.

A kérdéseket és feladatokat a következő oldalon olvashatod el!

Kérdések, feladatok:

12.1. Igazak vagy hamisak a következő állítások? Jelöld X-szel a táblázatban!

Állítás	Igaz	Hamis
A római oktatási rendszer - a maihoz hasonlóan - háromszintű volt.		
Az olvasást, írást, számolást elemi ismereteknek is nevezhetjük.		
Az iskolák fenntartása, a tanítók fizetésének biztosítása Rómában is az állam feladata volt.		
A nyilvános iskolákat csak alsó szinten látogathatták szegényebb diákok.		
A grammatikai iskolában latin és görög nyelvtan mellett irodalmat is tanultak a diákok.		
Az első tandíjat április közepén kellett befizetni.		
Retoricának a szónoklás tudományát nevezték.		

12.2. Értelmezd a következő kifejezések eredeti és mai jelentését!

Kifejezés	Eredeti jelentése	Jelentése mai nyelvhasználatunkban
calculator		
cathedra		
vacatio		

12.3. Melyik római iskolatípust és taneszközöket ábrázolják a fenti képek? Írd a pontozott vonalra!

1. ....
2. ....
3. ....

a	b
c	d
e	f
g	h
i	j
k	l
m	n
o	p
.../16	